

ภาวะผู้นำของกลุ่มอิทธิพล : ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนบ้านครัว

นายภราดร เสถียรดี

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-583-262-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

019476:17380145

LEADERSHIP OF A PRESSURE GROUP : A CASE STUDY OF BANKHRUA COMMUNITY

Mr. Paradorn Sathiendee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-583-262-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ภาวะผู้นำของกลุ่มอิทธิพล : ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนบ้านครัว
โดย นายภราดร เสถียรดี
ภาควิชา การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ

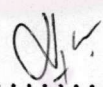

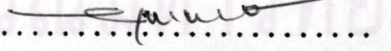
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ จรุง สุกภาพ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. วิทยา สุจริตชนารักษ์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

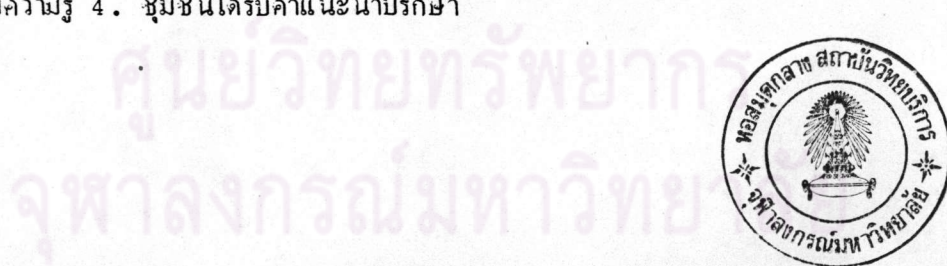
ภราดร เสถียรดี : ภาวะผู้นำของกลุ่มอิทธิพล : ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนบ้านครัว
(LEADERSHIP OF A PRESSURE GROUP : A CASE STUDY OF BANKHURJA COMMUNITY)

อ.ที่ปรึกษา : ร.ศ.ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ, 145 หน้า, ISBN 974 - 583-262-6

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาบทบาทและภาวะผู้นำของผู้นำชุมชนบ้านครัวซึ่งเป็นชุมชนที่มีลักษณะสำคัญ คือ เป็นชุมชนแออัดในเมืองหลวงที่มีการรวมตัวกันแข็งแรง เพื่อต่อต้านนโยบายสาธารณะของรัฐบาลในการดำเนินการสร้างทางด่วนผ่านชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัยใช้วิธีการศึกษาติดตามสภาพเหตุการณ์และการเข้าชุมชน โดยใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตและสัมภาษณ์ รวมทั้งศึกษาข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง เมื่อรวบรวมได้แล้ว นำมาตรวจสอบวิเคราะห์ตามแนวความคิดทฤษฎีผู้นำและทฤษฎีกลุ่ม แล้วจึงนำมาเสนอผลการวิเคราะห์

ผลการวิเคราะห์สรุปได้ว่า ชุมชนบ้านครัวมีผู้นำ 3 ประเภท ได้แก่ 1. ผู้นำทางศาสนา 2. ผู้นำในการพัฒนาชุมชน 3. ผู้นำกลุ่มเฉพาะกิจเพื่อศึกษาและต่อสู้เรื่องทางด่วน ผู้นำทั้ง 3 ประเภทจะเกี่ยวเนื่องผูกพันกันอยู่ในกลุ่มผู้นำ ซึ่งจะเป็นผู้มีบทบาทและอิทธิพลต่อการตัดสินใจของชุมชน สำหรับบทบาทและกระบวนการต่อสู้ในกรณีคัดค้านการสร้างทางด่วนผ่านชุมชน มีสาเหตุที่สำคัญที่ทำให้ชุมชนสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง ได้แก่ 1. การรวมกลุ่มกันอย่างแข็งแรง 2. การจัดรูปแบบที่ดี 3. ผู้นำมีความรู้ 4. ชุมชนได้รับคำแนะนำปรึกษา

ภาควิชา การปกครอง
สาขาวิชา การปกครอง
ปีการศึกษา 2536

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

##C330076 : MAJOR GOVERNMENT
KEY WORD: LEADER/PRESSURE GROUP

PARADORN SATHIENDEE : LEADERSHIP OF A PRESSURE GROUP : A CASE STUDY
OF BANKHUA COMMUNITY. THESIS ADVISOR : ASSO.PROF. PRICHA
HONGSKRAILERS, Ph.D. 145 pp. ISBN 974-583-262-6

The purpose of this study is to ~~study~~ investigate the role and leadership of the head of Bankhua community. The distinguishing characteristic of this community is that it is a crowded community which is strongly united in the fight against the government's policy of constructing an express way through the community.

The data in this study was collected by observing the situation, interviewing the community and referring to relevant documents. After all the data had been collected, it is analyzed according to the concepts of leader and group.

The results show that there are three types of leader in this community as follows : (1) religious leader (2) community development leader (3) ad hoc group leader to study and fight against the construction of the express way. The three leaders are interrelated and influential in the community decisions. There are some major reasons for continuous and effective fighting against the construction of the express way such as (1) strong unity of the community (2) good organization (3) educated leaders (4) the community having been given advice.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... การปกครอง.....

สาขาวิชา..... การปกครอง.....

ปีการศึกษา..... 2536.....

ลายมือชื่อนิติ..... *[Signature]*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *[Signature]*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ผู้ศึกษาต้องขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ให้ข้อคิด และให้คำแนะนำในการเขียน รวมทั้ง ศาสตราจารย์จรูญ สภาพ และ รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตนารักษ์ ที่ได้ให้เกียรติเป็นคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ช่วยชี้แนะและให้ข้อเสนอแนะ อื่น ๆ เพิ่มเติมอันเป็นประโยชน์ ต่อผู้ศึกษาอย่างยิ่ง

ท้ายนี้ ผู้ศึกษาต้องกราบขอบพระคุณ บิดา-มารดา ซึ่งท่านได้สนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้ศึกษาตลอดระยะเวลาที่ศึกษาจนสำเร็จการศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

ช

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนผัง	ญ

บทที่

1. บทนำ

สภาพปัญหาและความสำคัญทางการเมือง	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
ขอบเขตในการศึกษา	4
แนวความคิดที่ใช้ในการศึกษา	4
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
สมมุติฐานในการศึกษา	14
วิธีดำเนินการศึกษา	14
ประโยชน์ของการศึกษา	15
การนำเสนอผลการศึกษา	15

2. ทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดเกี่ยวกับผู้นำ	16
ลักษณะของผู้นำ	18
แนวความคิดในเรื่องกลุ่ม	28
กลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มอิทธิพล	35
บทบาท กระบวนการและอิทธิพลของกลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มอิทธิพล	38
หลักของศาสนาอิสลาม	41
ประวัติความเป็นมาของศาสนาอิสลามในประเทศไทย	41
ผู้นำมุสลิม	45

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3. นโยบายของรัฐในการดำเนินงานในชุมชนแออัดกรุงเทพมหานคร	
สาเหตุการเกิดชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานคร.....	47
สภาพปัญหาในชุมชนแออัด.....	48
ความเป็นมาของการพัฒนาชุมชน.....	50
แนวทางในการดำเนินงานพัฒนาชุมชน.....	62
การจัดองค์กรการบริหารงานพัฒนาชุมชน.....	64
บทบาทและหน้าที่ของหน่วยงานกับการพัฒนาชุมชน.....	65
กิจกรรมการพัฒนาชุมชน.....	66
ขั้นตอนการบริหารงานพัฒนาชุมชน.....	69
4. วิเคราะห์ภาวะและบทบาทของผู้นำ	
ความน่า.....	79
ประวัติและข้อมูลชุมชน.....	80
บทบาทของผู้นำในการพัฒนาชุมชน.....	83
บทบาทและกระบวนการต่อสู้ของชุมชน.....	97
ความชอบธรรมของข้อเสนอ.....	120
5. สรุปผลการศึกษา	
ผู้นำชุมชน.....	122
บทบาทและกระบวนการต่อสู้ของชุมชน.....	125
ข้อจำกัดในการศึกษา.....	126
ข้อเสนอแนะ.....	127
บรรณานุกรม.....	128
ภาคผนวก.....	133
ประวัติผู้ศึกษา.....	145

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

3.1 การประสานงานกับหน่วยงานเพื่อการพัฒนา.....	74
---	----

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแนบ

แนบที่

3.1 แสดงการจัดองค์กรการพัฒนารวมชนของกรุงเทพฯ.....	75
3.2 แสดงขั้นตอนการบริหารงานพัฒนารวมชน.....	76
3.3 แสดงขั้นตอนการจัดตั้งกรรมการรวมชน.....	77
3.4 แสดงขั้นตอนการเสนอโครงการ.....	78

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย